

DESPRE STURIONI

Studiati prima data in Romania de profesorul Antipa, sturionii sunt cei mai valorosi pesti care populeaza apele romanesti. Romania este cea mai importanta tara exportatoare de icre de sturioni, iar pozitia in acest clasament face ca sturionii sa fie cei mai cautati pesti, in special in Delta Dunarii

Ca necunosctor in ale Deltei, nu-ti trebuie sa rasfoiesti lucrari stufoase de cercetare, scrise de savanti cu ochelari cu rame groase, ca sa afli care sunt cei mai apreciati pesti. Este suficient sa ocolesti bibliotecile savante si sa mergi in satele de pescari din paradisul de ape si viata al Deltei si vei afla de la acestia povestea sturionilor.

Nimic nu se compara cu sentimentul pe care li-l citesti in priviri oamenilor din balta cand ii intrebi despre sturioni. "Dom'ne, acestia sunt cei mai valorosi pesti", vine invariabil raspunsul. "Au carnea cea mai buna, icrele cele mai de pret, sunt cel mai greu de prins. De asta sunt si cei mai cautati".

RITUALURI SI MONEDE

Morunii, nisetrii, pastrugile si ceilalti sturioni fac parte din familia Acipenseridae si sunt printre cei mai vechi pesti care populeaza in prezent apele globului, arile lor de raspandire fiind apele emisferei nordice. Au fost foarte cautati inca din antichitate, marturie stand numeroasele scrieri stravechi despre evolutia acestor specii. Primele date despre trecutul sturionilor dateaza din Neolitic si au ca localizare Siberia de Est, fiind redade prin niste figurine din piatra reprezentand sturioni.

In America Centrala, nisetrii au servit ca totem la unele triburi indiene. La Manegri (trib nomad care a locuit in special pe malurile raului Kumara din China), pescuitul sturionilor era insotit de adevarate ceremonii.

In orasul antic Pantikapoin (infiintat in sec. al VI-lea i.Hr. pe locul actualului oras Kerci) s-au batut monezi cu figuri de morun si pastruga.

Mai tarziu, pentru icrele de sturion s-au purtat chiar razboaie intre Venetia si Genova.

În Evul Mediu, comerțul cu sturioni era un privilegiu al regilor englezi, ai cnejilor din Novgorod și Moscova, al împăraților chinezi și al mănăstirilor spaniole și rusești.

Sturionii se pescuiau pe Dunăre atât pe teritoriul României, cât și în Bulgaria, Serbia, Ungaria și Austria. Documente de la curtea lui Ștefan cel Mare menționează portul dunărean Chilia Veche ca un centru pescăresc important producător de sturioni.

ORIGINI

Ordinul Acipenseriformes își are originea în Triasic, sturionii având, ca specie, o vârstă de peste 200 de milioane de ani. Migrația sturionilor se efectuează pe distanțe foarte mari și pe fundul raurilor.

Fig. 1. **Morunul** este gigantul peștilor din Marea Neagră și Marea Caspică. Pește marin migrator, ajunge în râuri și fluvii pentru a se reproduce, odată cu venirea primăverii. În Dunăre, ajunge deseori până la Porțile de Fier, dar au fost semnalate exemplare care au înotat și mai departe. De obicei, morunii întâlniți în fața gurilor Dunării măsoară 2-2,5 metri lungime și cântăresc 40-80 kg. Morunul face parte din familia sturionilor.

Pastruga, de exemplu, se deplasează pe distanțe de zeci de kilometri, nisetrul pe sute de kilometri, iar morunul se poate deplasa în timpul migrației pe distanțe ce depășesc și 1.000 km.

Fig. 2. **Pastruga**, pește migrator marin, trăiește în Marea Neagră, Marea de Azov și Marea Caspică. Pentru reproducere migrează în fluvii. În Dunăre, unele exemplare ajung uneori dincolo de Porțile de Fier, dar, de regulă, zonele unde se înmulțește păstruga sunt cuprinse între Giurgiu și Brăila. Interesant este faptul că păstrugile care trăiesc în mare au o culoare aproape neagră, iar cele din Dunăre sunt cenușii. Dintre toți sturionii, păstruga are talia cea mai zveltă și mai elegantă.

Dupa depunerea elementelor sexuale mature – icre si lapti –, sturionii se reintorc, pe acelasi drum, in locurile de unde au plecat. Drumul intoarcerii se face aproape de suprafata apei. Din zonele naturale de reproducere, dupa ce larvele sturionilor au ecolozat, fac o migratie pasiva, pe curentul apei, larvele devenind treptat pui. In Marea Neagra ajung dupa 1-2 luni, cu o greutate medie de 2-3 g/exemplar.

Fig. 3. **Nisetru** este un pește marin migrator care parcurge distanțe foarte lungi, pentru a se înmulți în fluvii. În Dunăre, înoată chiar și dincolo de Porțile de Fier. Puii supraviețuiesc în apele Dunării până în lunile iunie-iulie, când înoată spre mare. Rămân până la 2-3 ani la gurile Dunării, iar după această perioadă se retrag la adâncime. Este un sturion galben-cenușiu, cu o lungime ce variază între 80 cm și 1,2 metri. Există însă și exemplare ce ajung până la 2 metri lungime și 60 kg.

Omul s-a amestecat considerabil și în migrația sturionilor din Marea Neagră pe Dunare: pe de o parte, prin creșterea poluării fluviului Dunărea, iar pe de altă parte, prin executarea construcțiilor hidrotehnice de pe Dunare – Portile de Fier I și II. În apele românești au existat mai multe specii de sturioni – morunul, nisetru, pastruga, cega, viza și, foarte rar, sipul.

Fig. 4. **Cega** este sturionul adaptat exclusiv vieții de apă dulce. Are o lungime maximă de 1 metru și o greutate de 16 kg. În Dunăre, trăiesc, de obicei, exemplare de 50-60 cm, cu o greutate ce variază între 2 și 4 kg. Populează râurile Europei de sud-est, inclusiv fluviul Dunărea. Se hrănește cu larve de insecte, precum și cu insecte adulte.

Speciile au fost studiate in urma cu un secol de profesorul Antipa. Acum au mai ramas doar morunul, nisetrul, pastruga si cega. Exista informatii ca ar fi intalnite extrem de rar exemplare de viza, dar pescarii romani nu au confirmat prezenta acesteia in ultimii ani.

PRODUCATORI

Cel mai mare producator mondial de sturioni a fost Uniunea Sovietica, care a ajuns in anul 1978 sa captureze peste 28.000 tone de sturioni. In acelasi an, la noi erau capturate 94 tone de sturioni. Inregistrările capturilor de sturioni in Romania dateaza din 1920, an in care s-au prins 455 tone de sturioni. Recordul de captura a venit insa in anul 1939: 1.144 tone sturioni. Capturile din Romania au cazut dramatic, dupa mijlocul anilor '70, cand au fost construite hidrocentralele de pe Dunare.

CITES

Faptul ca sturionii au o importanta economica exceptionala si cererea din ce in ce mai mare de caviar au facut ca toate speciile de sturioni de pe glob sa fie incluse sub protectia CITES (Conventia privind Comertul International cu Specii Amenintate). CITES a fost infiintata in anul 1975, Romania aderand la aceasta conventie in noiembrie 1994. Prin aceasta conventie, exportul de catre fiecare tara membra a sturionilor sau caviarului se desfasoara pe baza unor cote alocate fiecărei tari, precum si pe baza unor reglementari deosebit de dure.